Maa – ja metsätaloustuottajain Keskusliitto
MTK ry

Anssi Kainulainen

Lausunto

25.2.2026

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta
VNS11/2025vp

MTK lausunto valtioneuvoston selonteosta pitkän aikavälin ilmastosuunnitelmasta

Selonteko kuvaa pitkän aikavälin ilmastosuunnitelman oikeudellisen kontekstin. Ilmastolain mukaisessa pitkän aikavälin suunnitelmassa ei esitetä tai linjata yksittäisiä politiikkatoimia, eikä suunnitelmassa ole sen vuoksi vaikutusarvioita esimerkiksi kilpailukykyyn liittyen. Tutkijat ovat laatineet suunnitelmaa varten neljä vaihtoehtoista tulevaisuusskenaariota. Mikään skenaarioista ei edusta todennäköistä tulevaisuuden kuvaa, vaan määrittämällä skenaarioiden painotukset eri lailla, tutkijat pyrkivät kuvaamaan ääriskenaarioita. Lähitulevaisuudessa vaikuttavia politiikkalinjauksia esitetään keskipitkän aikavälin suunnitelmissa eli Energia- ja ilmastostrategiassa, Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmassa ja Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmassa.

Huomiota selonteon taustalla olevista skenaarioista

MTK pitää skenaariotyötä arvokkaana. Työssä korostuu tieteellinen osaaminen ja vertaisarvioitujen tutkimusten hyödyntäminen.

MTK ei pidä ympäristö ensin -skenaariossa maankäyttösektorille esitettyä nielun suuruutta realistisena tulevaisuuskuvana. Skenaarion taustaoletuksissa on esitetty mittavaa metsien lannoituksen kasvua ja samanaikaisesti puuta jalostavan teollisuuden pienevää kapasiteettia sekä puun energiakäytön voimakasta supistumista. Tämä yhtälö ei ole realistinen. Metsänomistajien valmius investoida lannoitukseen on heikko, jos puun kysyntä olisi esitetyn kaltaisella tasolla. Tällä kapasiteetilla ei olisi myöskään riittävästi tuhkaa saatavissa tuhkalannoitteisiin. On myös epätodennäköistä, että tuhkaa kyettäisiin tuomaan korvaavia määriä ulkomailta. Nämä tekijät johtavat tilanteeseen, jossa ympäristö ensin -skenaariossa esitetty nielun suuruus ei voisi toteutua.

MTK korostaa maataloussektorin skenaariotarkasteluissa huoltovarmuusnäkökohdan tärkeää merkitystä. Nyt maataloutta on selonteossa käsitelty sivujen 10 ja 11 maininnoissa ja perusteellisemmin kappaleessa 3.5. ja toimenpiteitä kappaleessa 3.6.
Selonteossa jää vähäiselle huomiolle, että maatalouden kehitysnäkymissä olisi hyödyllistä tuoda esiin koko muun ruokaketjun alkutuotannon datatarpeet. Eri mittausten ja mallinnusten tuottamien suurien datamäärien käsittely ei rajoitu tilakohtaiseen tarpeeseen. Toimenpiteitä koskevien vaateiden tulisi kohdistua koko ruokaketjuun ja rajapintojen kautta tapahtuvan dataliikenteen tulisi olla kaksisuuntaista hyödyttäen kaikkia ruokajärjestelmän toimijoita. Dataliikenteen tulisi perustua reilun datatalouden periaatteisin käyttäen data-avaruuksiin perustuvaa tiedonsiirtoa. Tämä on linjassa myös EU:n yhteisen maatalouspolitiikan skenaarioiden kanssa.

Selonteossa maatalouden osalta huoltovarmuutta ja omavaraisuutta korostavassa etenemisvaihtoehdossa (FIN) maataloussektorin kasvihuonekaasupäästöt vähenevät vain vähän ja pysyvät nykyisellä noin 6 Mt CO2-ekv. tasolla. Muissa etenemisvaihtoehdoissa maatalouden päästöt alenevat 1,5–2,5 Mt CO2-ekv. vuoteen 2055 mennessä.

Vertailun vuoksi MTK:n ja SLC:n Luonnonvarakeskukselta vuonna 2024 tilaaman maatalouden vähähiilisyystiekartan mukaisessa skenaario tarkastelussa päädyttiin vuoteen 2050 mennessä perusskenaariossa 1,9 Mt CO2-ekv, WAM1 5,0 Mt CO2-ekv ja WAM2 6,4 Mt CO2-ekv. päästöjen alenemaan, kun myös biokaasun eri vaikutukset huomioidaan.

Maa – ja metsätaloustuottajain Keskusliitto
MTK ry

Anssi Kainulainen

Lausunto

25.2.2026

Keskeinen johtopäätös näistä eri tavoin tehdyistä skenaarioista maatalouden osalta on, että pitkälläkin aikavälillä maatalous tulee olemaan päästölähde, kun kansallisesta ruokaturvasta huolehditaan. Merkittävillä lisäpanostuksilla maatalouden ilmastotiekartassa osoitettuihin toimenpiteisiin päästöjen suuruuteen voidaan kuitenkin rajatuilta osin vaikuttaa pitkällä aikavälillä.

MTK yhtyy pitkän aikavälin ilmastosuunnitelmassa kappaleessa *2.2.6 Yhteenveto vaihtoehtoisista skenaarioista ja johtopäätökset* todettuun; *”Metsätaloudesta ja metsäteollisuudesta syntyy arvonlisää ja työllisyyttä kansantalouteen. Tieteellisen tutkimuksen[2] mukaan hakkuiden vähentäminen Suomessa ja EU alueella korvautuisi pääosin lisähakkuilla ja tuotannolla muualla, jossa metsien hiiliensidonta vähenisi, päästöt lisääntyisivät ja biodiversiteetti heikkenisi.”*

MTK:n kommentit annetusta lausuntopalautteesta

Pitkän aikavälin ilmastosuunnitelmasta maankäyttösektorin menetelmistä annetun lausunto palautteen mukaan: *”ilmastotavoitteiden toteutuminen riippuu paljolti metsämaan hiilitaseesta, johon vaikuttaa merkittävimmin hakkuutaso. Palautteen mukaan suunnitelmassa pitäisi analysoida tätä huomiota pidemmälle ja esittää toimia, joilla hakkuutaso on mahdollista saada tasolle, jolla metsämaan hiilinielu on riittävä ilmastotavoitteiden toteutumiseksi.”* MTK on eri mieltä tämän lausuntopalautteen kanssa. Erityisesti pitkällä aikavälillä hakkuutasoja huomattavasti keskeisemmäksi maankäyttösektoria koskevaksi kysymykseksi nousevat turvemaiden päästöt, joihin liittyy olennaisia epävarmuuksia sekä päästötason, että pitkän aikavälin kehityksen suhteen. Puutuotteiden maailman markkinakysynnän mukaan määräytyvällä hakkuutasolla ei maaperäpäästöihin voida juurikaan vaikuttaa. Hakkuiden merkittävä alentaminen johtaisi pitkällä aikavälillä myös hiilinielun alenemiseen ja lopulta ns. saturaatiotilaan. Eli hakkuutasojen alentaminen johtaisi merkittäviin sekä yritys- että kansataloudellisiin menetyksiin, mutta ei kuitenkaan ratkaisi ilmastonmuutoksen ongelmaa.

Fossiiliset ovat ilmastonmuutoksen juurisyy

Vaikka MTK:n esittämät huomiot pitkän aikavälin ilmastosuunnitelmasta koskevat pääasiallisesti maa- ja metsätalouden kysymyksiin, on ensisijaisen tärkeää, että pitkän aikavälin ilmastosuunnitelmassa löydetään ratkaisuja fossiilisten polttoaineiden ja fossiilisista raaka-aineista tehtyjen materiaalien vähentämiseen ja niiden korvaamiseen uusiutuvilla vaihtoehdoilla. Ilmastonmuutoksen vastainen työ on mahdotonta, jos ongelman juurisyytä ei ratkaista. Erityisesti pitkän aikavälin suunnitelmia tehdessä tämän tulisi korostua.

Helsingissä 25.2.2026

Anssi Kainulainen
Energia-asiantuntija

Leena Kristeri
Elinvoimajohtaja

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry

[1] maatalouden_ilmastotiekartta_2024_netti

[2] Kallio & Rannestad. 2025. “Potential impacts of the EU’s biodiversity strategy on the EU and global forest sector and on the risk of biodiversity loss”, Norwegian University of Life Sciences: https://link.springer.com/article/10.1007/s10669-025-10050-1